

Lukácsi László

EGY ELFELEDETT ALSÓSZENTGYÖRGYI ÍRÓRÓL

Egri György író

Az író nevével még könyvtáros koromban, 1978 táján találkoztam. Egy idősebb olvasó – Egri Györgyné Palya Rozália – említette, hogy az ő apósa tanító és író volt. Meglepődtem és örültem is, hogy Jászsószentgyörgyön egy író is élt. Elkezdtem kutatni munkássága után az Országos Széchényi Könyvtárban, ahol sikerült műveinek címét összegyűjteni, néhány meséjét elolvasnom. Jelen írás apropóját az adja, hogy nemrégiben megtaláltam sírját a temetőben. Érdeemesnek tartom életét, munkásságát megismertetni, hiszen tanítói, írói tevékenysége őt Eger után a Jászsághoz köti.

Egri György (eredeti nevén: Adamcsek György) 1861-ben született Egerben. Édesapja molnár volt. Egri György is kitanulta ősei mesterségét, molnár és malomács lett. Már segéd, amikor ébredezni kezd benne a tudományok megismerése iránti vágy. Beiratkozik az egeri tanítóképzőbe, ahol Gárdonyi Gézának diáktársa lesz. Tanulmányai végeztével rövid ideig nevelőskodik, majd Jászkiséren és Jászsószentgyörgyön tanítóskodik, végül Jászberényben mint igazgató-tanító működik haláláig. Községünkben alapított családot. 1907-ben az elemi iskola igazgatója volt. Jászsószentgyörgyi működése alatt alapította meg az Ipartestület kaszinóját. A Takarékpénztár alapítója is volt.

Kicsi, alacsony termetű, végtelenül szófukar, de szerény és melegszívű ember mindig Egerben töltötte a nyarat. Felkereste a meleg vízen zakatoló malmocskát, és ott írta szebbnél szebb ifjúsági elbeszéléseit. Egy alkalommal elszólta magát Gárdonyi előtt. Elmondotta, hogy ő is szokott írogatni, de csak magának. Gárdonyi biztatására azután elküldött egy mesét Pósa Lajosnak, az Én Újságom szerkesztőjének. A mese meg is jelent, és Pósa levelet írt Egri Györgynek.

„Tisztelt Uram! Ritkán írok valakinek levelet. Ember legyen a talpán, aki engem levélírással tud serkenteni. De Önnek írok, mert a szívem jobb érzése, a lelkem szebb gondolkozása készítet rá. Rég nem szerzett nekem annyi gyönyörűséget író, mint Egri György, Ön nemcsak egy párját ritkító szép talentum, tele naivitással, eredetiséggel, de egy kész, bevégzett művész is, aki vaskézrel formálja meg, amit kigondolt, amit érez. Nem szószátyárkodik, mint sokan. Tért nyitok Önnek bőségesen, hogy tehetsége kibontakozzék teljes pompájában. Szívesen közlök, akár minden héten valamit. Nagyon szeretem az olyan öt-hat oldalas meséket, történeteket, mint az utóbbiak. Írjon, Uram írjon! Bennem megtalálja méltányolóját. Ha egy kötetre való összegyűlt, gondoskodom arról is, hogy könyv alakban megjelenhessen. Gondoskodom kiadóról. Fogadja el szívesen az itt küldött 60,- Ft-ot eddig küldött meséiért, mint amilyen kész örömmel küldöm. Számítson barátai közé. Vagyok igaz híve: Pósa Lajos, az Én Újságom szerkesztője.”

Ezzel Egri György írói neve meg volt alapozva. És egyre jöttek a levelek a Kis Lap-tól, a Magyar Lányok-tól, mind kéziratok kértek. Pártfogói lettek Gárdonyin kívül Bródy Sándor, Futsek Anna, és szívesen vállalta az összegyűjtött munkák kiadását Singer és Wofner is. 1895-től folyamatosan jelennek meg könyvei: Versikék, Mi van benne? Karika király haragja, Bohókás történetek, Igaz is nem is stb. Pósa Lajos több versét megzenésítette: Állj meg felhő, állj meg, Levélhullató ősz stb. című verseket. Írt ezen kívül tanügyi cikkeket, tankönyveket, ABC-s könyveket, országszerte használatban volt a Bursics–Egri -féle földrajz, gyermekdalokat, meséket, versikéket, több száz ifjúsági írásait találjuk a fenti kötetekben. Ezek nagy része ha Pósa bácsis írások is, de frissek, elevenek.

Egri György művei az Országos Széchényi Könyvtárban:

Ábéczés könyv: 1906, 1907, 1909, 1910 és 1919. évi kiadások

Ábéczés könyv a budapesti elemi népiskolák számára: 1907, 1909, 1920, 1921 és 1925. évi kiadások.

Ábéczés könyv az elemi népiskolák I. osztálya számára: 1927 és 1941. évi kiadások.

Lippay Lajos: Jászsószentgyörgy történeti vázlatára című 1893-ban megjelent könyvében Adamcsek Györgyöt, mint jeles kórusvezetőt említi meg az iskolával kapcsolatban.

„Az ének tanításához éppen most beszerzett igen jó iskolai harmóniummal rendelkezik; mellett hozzájárulván Adamcsek György jeles képzettségű tanító buzgó és igazán szakértelmes vezetése, hogy mily szép eredményt tud felmutatni, mutatják ama méltatott és anyagilag is jutalmazott sikerek; melyeket a templomban, körmeneteken betlehemi pásztor játékoknál s egyéb nemes célú fellépéseknél az iskolai énekkar kivívott.”

Egri Györgynek Jászalsószentgyörgyön nem maradt fenn könyve. Csak az alábbi kis versikéjét őrizgette haláláig Egri Györgyné Palya Rozália, amely a templom akkori három harangjáról szól:

- A nagy harang: Az Úr a kezdet, az Úr a vég,
kezében reszket a Föld és Ég.
Övé az áldás, inségre váltás,
Ha buzgó szívből kél imátok,
Áldás árad mindég rátok.
- A középső harang: Legdrágább kincsetek legyen a hazátok.
Dobogjon kebletek, ha nevét halljátok!
Lángoló szívetek legyen szíve vértje.
Éljetek – s hogyha kell – haljatok meg érte.
- A kis harang: Egy töről fakadtok, egy ágról szakadtok;
Gingalló – bimbáló, édes véretek vagytok!
Boldog: nyomorultnak felezze meg baját!
Gazdag: a szegénytől ne sajnálja javát!
Ne legyen köztetek sohase kárvalló!
Szeressétek egymást! Gingalló -bimbáló!

Egri György 1916-ban 54 éves korában halt meg Jászberényben, de Jászalsószentgyörgyön temették el első felesége a jákóhalmai származású Muhoray Mária (1865-1901) mellé. Leszármazottai Jászjákóhalma közéletében jelentős szerepet töltöttek be. A második házasságából született fia Egri György (1904-1972) Jászalsószentgyörgyön közismert magánfuvarozó volt.

Úgy érzem Egri György íróat alaposan elfelejtették országos szinten is, pedig a mai betűszegény és nyelvrontó világunkban szükség lenne a gyerekeknek az ő meséire, történeteire.